FOR Freedom AND Justice

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT
FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

NO. 28 AMERIŠKA DOMOVINA (ISSN 0164-680X) Tuesday, April 9, 1985 VOL. LXXXVII

Doma in po svetu

– PREGLED NAJVAŽNEJŠIH DOGODKOV –

Sovjeti začasno ustavili nameščanje novih raket SS-20 v evropskem prostoru – ZDA trdijo, da gre le za »iluzorni« ukrep

WASHINGTON, D.C. — Preteklo nedeljo je sovjetski voditelj Mihail S. Gorbačov dejal v intervjuju, da bo ZSSR začasno ustavila nameščanje novih raket tipa SS-20 v evropskem prostoru. Omenjene rakete lahko zadenejo cilje v vsej zahodni Evropi, sovjeti so jih po NATO-vih virih že postavili kar 414, vsaka raketa pa nosi tri jedrske naboje. V intervjuju je Gorbačov izrazil željo, da bi ZDA in NATO države odgovorile z začasno ustavitvijo nameščanja novih Pershing in »cruise« misilov v zahodni Evropi. Sovjetski ukrep, je dodal Gorbačov, velja do novembra letos. Gre za prvo Gorbačovovo potezo v zunanji politiki po prevzemu vodilnega mesta na sovjetskem političnem vrhu.

Predsednik Reagan je takoj dejal, da je sovjetski ukrep brezpomemben in »iluzoren«. Isto trdijo drugi vplivni člani Reaganove vlade, temu mnenju sta se pridružila tudi zahodnonemški kancler Helmut Kohl in angleška premierka Margaret Thatcher. Cilj sovjetske pobude je doseči ustavitev nameščanja novih Pershing in »cruise« raket v Evropi. Sovjeti že imajo rakete, podobne Pershingu in »cruise« nameščene, sedaj bi radi preprečili, da bi NATO države postavile učinkovite nove rakete srednjega dometa, pravijo Reagan in njegovi somišljeniki.

V mnogih zahodnoevropskih državah se je namreč tudi začela nova sezona protivojnih demonstracij. Voditelji le-teh so že hvalili sovjetsko pobudo in kritizirajo NATO države, predvsem ZDA, ker so pobudo tako odločno zavrnile. V Moskvi se trenutno mudi delegacija ameriških kongresnikov. Delegacijo vodi kong. Thomas P. O'Neill, vodja demokratske večine v spodnjem domu kongresa. Že pred odhodom iz ZDA je O'Neill dejal, da želi delegacija sestanek z Gorbačovom, na katerem bi beseda tekla o moňostih za izboljšanje odnosov med velesilama. Včeraj so se kongresniki srečali z raznimi sovjetskimi funkcionarji, ne pa še z Gorbačovom.

Japonska objavila vrsto novih ukrepov, katerih namen je olajšati uvoz

TOKIO, Ja. — Danes je japonska vlada objavila vrsto novih ukrepov in carinskih predpisov, katerih namen je olajšati prisotnost na japonskem trgu tujim podjetjem, ki želijo izvažati na Japonsko. Predstavniki ameriške vlade so pa izjavili, da novi predpisi ne pomenijo pomembnega koraka naprej. Zaradi tega tudi ni pričakovati, da se bo bistveno povečal ameriški izvoz na Japonsko.

V ameriškem kongresu napredujejo zakonski osnutki, katerih namen je omejevati japonski izvoz v ZDA. Po zadnjih podatkih utegne biti trgovinski primanjkljaj med Japonsko in ZDA letos v prid Japoncem kar za 40 milijard dolarjev.

Vojska strmoglavila sudanskega predsednika Gaafara Nimeirija — Nova vlada želi nadaljevanje dobrih odnosov z Zahodom

KHARTOUM, Sudan — Preteklo soboto je sudanska vojska izvedla državni udar ter strmoglavila predsednika države Gaafara Nimeirija. Nimeiri je bil na poti domov iz obiska v ZDA, zarotniki niso imeli posebnih težav pri prevzemu oblasti in je država po zadnjih poročilih precej mirna. Nova vojaška vlada je prepovedala poulične demonstracije in štrajke.

Novo vlado vodi gen. Abdul-Rahman M.H. Swareddahab. 51-letni Swareddahab je dejal, da želi dobre odnose z ZDA in drugimi zahodnimi državami, predvsem pa je poudaril, kako pomembni so za Sudan tesni odnosi z Egiptom, ki je severno od Sudana. Najhujši nasprotnik tako Egipta kot Sudana je namreč libijski samodržec Moammar Kadafi.

Strmoglavljeni predsednik Nimeiri se nahaja trenutno v Egiptu, kjer bo najbrž tudi ostal. Poročila iz Egipta trdijo, da je Nimeiri obiskal bolnico za zdravstveni pregled. Ko se je mudil v ZDA pretekli teden, je Nimeiri tudi obiskal bolnico. Točnih podatkov o njegovem zdravstvenem stanju ni.

Iran in Irak govorita o miru — Posredovalna vloga generalnega tajnika Združenih narodov Javiera Pereza de Cuellarja

BAGDAD, Irak — V Irak je prispel generalni tajnik ZN Javier Perez de Cueller, ki skuša igrati v imenu ZN posredovalno vlogo v 5-letni vojni med Irakom in Iranom. Perez de Cuellar je že obiskal Iran, kjer so mu vodilni Iranci dali vedeti, da so res pripravljeni sodelovati v prizadevanjih za mir, vendar je glavna odgovornost pri Iraku. Iračani že dalj časa trdijo, da želijo mir z Iranom, a brez iranskih predpogojev, med katerimi je namreč zahteva, naj poda ostavko oziroma naj bo odstranjen iraški samodržec Saddam Husein. Med pogovori v Teheranu je pa Perez de Cueller menda slišal od sobesednikov, da Iran le ni nepopustljiv glede Huseina in tudi ne glede iraškega plačevanja ogromne vojne odškodnine.

Ob prihodu Pereza de Cuellarja v Bagdad je iraški zunanji minister minister Tarek Aziz dejal, da je Irak pripravljen sodelovati v prizadevanju za časten konec vojne.

Spopadi med krščanskimi in muslimanskimi skupinami v Libanonu se nadaljujejo

SIDON, Libanon — V zadnjih dveh tednih je v tem obalnem mestu v južnem delu držav v spopadih med raznimi krščanskimi in muslimanskimi skupinami padlo najmanj 51 oseb, ranjenih pa je več kot 220. Spopadi so tudi v Bejrutu, osrednja libanonska vlada oziroma njena vojska pa ni dovolj močna, da bi napravila konec anarhiji.

– Kratke vesti –

Beograd, SFRJ — *Wall Street Journal* poroča, da je inflacijska stopnja v Jugoslavija v zadnjem času dosegla več kot 70 odstotkov na leto. V SFRJ že govorijo o možnosti, da se bo inflacijska stopnja letos povzpela kar na stoodstotno raven.

Santiago, Čile — Včeraj je močan potres prizadel osrednji del te države, prizadete že preteklega meseca od močnega potresa. Središče potresnega območja je v okolici mesta Valparaiso. Podatkov o številu žrtev in gmotne škode še ni, v potresu 3. marca pa je bilo ob življenje 177 ljudi, 2500 pa ranjenih.

Los Angeles, Kalif. — Danes bodo v tem mestu volitve. Kot kaže, bo že četrtič izvoljen za župana mesta 67 let stari črnec Thomas Bradley, ki je obdržal priljubljenost med volivci. Politični opazovalci v Kaliforniji trdijo, da bo Bradley, ako je ponovno izvoljen, prihodnje leto postal demokratski guvernerski kandidat.

Washington, D.C. — Najnovejši podatki kažejo, da je nataliteta v svetu padla od 29 na 27 rojstev po 1000 ljudem tekom enega leta.

Iz Clevelanda in okolice

Misijonsko predavanje—

V nedeljo, 14. aprila, popoldne ob 4. uri v Šolski dvorani pri Mariji Vnebovzeti bo imel zanimivo predavanje urednik *Katoliških misijonov* g. Ladislav Lenček, C.M. iz Argentine. Pridite!

Zadnje vabilo—

Še imate čas, da si rezervirate vstopnice za družabni večer, ki ga to soboto v Slovenskem domu na Holmes Ave. Tabor, DSPB Cleveland. Pokličite ob večernih urah Milana Zajca (851-4961) ali Filipa Oreha (943-4681).

Jadranova prireditev—

Pevski zbor Jadran vabi na svojo večerjo, koncert in ples to soboto zvečer v SDD na Waterloo Rd. Za vstopnice in informacije, pokličite 481-6247 po 5. uri popoldne.

Letna seja ZOD—

Zveza Oltarnih društev v Clevelandu ima letno sejo to nedeljo popoldne pri Mariji Vnebovzeti.

65-letnica—

To soboto praznuje Slovenski dom na West Parku svojo 65-letnico. Malo je Slovencev v tej naselbini na skrajnem jugozahodu našega mesta in zaslužijo vso pohvalo, da svoj narodni dom še vzdržujejo.

Novi grobovi

John A. Centrik

V nedeljo, 7. aprila, dopoldne je v Memorial bolnišnici v Genevi, Ohio umrl 73 let stari John A. Centrik s 5588 S. Ridge W. v Genevi, rojen v Clevelandu, v Genevo se je preselil l. 1957, mož Pauline, bratranec Louise Jagodnik in Franka Golovica (Wickliffe, O.), Millie Vislocky (Euclid) in Ann Peckham (Tucson, Az.). Do upokojitve je lastoval in vodil farmo, na kateri je gojil grozdje. Bil je član ADZ št. 30, SNPJ št. 30, Harpersfield Ruritans in National Grape Co-op Assoc. Pogreb bo iz Belding-Webster pogrebnega zavoda, 175 S. Broadway, Geneva, Ohio, v sredo, 10. aprila, v cerkev Assumption v Genevi dop. ob 11. in od tam na pokopališče Unionville. Na mrtvaškem odru bo danes, v torek, pop. od 2. do 4. in zv. od 7. do 9. Nocoj bodo v pogrebnem zavodu tudi molitve.

Larry M. Cindric

Umrl je 63 let stari Larry M. Cindric, mož Charlotte, roj. Pratt, oče Patricie, Milesa in Linde G. Gerich, 4-krat stari oče, brat Nicholasa, Johna (pok.) in Dorothy Yankora. Pogrebni obred bo v Grdinovem pogrebnem zavodu na Lake Shore Blvd. jutri, v sredo, ob 8.30 zvečer. Na mrtvaškem odru bo tudi jutri od 2. do 9. zvečer.

(dalje na 4. str.)

Kristus je vstal!

50 let v Gospodovi službi—

Pred 50 leti so trije mladi možje iz župnije sv. Vida začeli kot duhovniki služiti Cerkvi. Ti so msgr. Louis B. Baznik, Fr. Joseph F. Čelesnik in Fr. Max F. Sodja. Vsi trije so zdaj v pokoju, a še vedno radi pomagajo, kjer je pomoč potrebna. Fr. Joseph Celesnik bo slavil svoj zlati jubilej pri Sv. Kristini v nedeljo, 21. aprila, ob pol ene popoldne, msgr. Louis B. Baznik pa v domači cerkvi Sv. Vida v nedeljo, 28. aprila opoldne. (Iz buletina Sv. Vida.)

Večerja s plesom—

V soboto, 20. aprila, priredi »Tri-C-250« klub Katoliških borštnarjev večerjo s plesom in sicer v avditoriju pri Sv. Vidu. Vstopnice imata Frances Prijatel (845-4440) in Anthony J. Urbas (881-1031).

VREME

Vetrovno in hladno danes z najvišjo temperaturo okoli 37° F. Spremenljivo oblačno jutri z najvišjo temperaturo okoli 54° F. V četrtek deloma sončno, vetrovno, z najvišjo temperaturo okoli 64° F. V petek oblačno z možnostjo dežja. Najvišja temperatura okoli 60° F.

LIUBLJANA

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. – 431-0628 – Cleveland, OH 44103

AMERIŠKA DOMOVINA (ISSN 0164-680X)

James V. Debevec – Publisher, English editor
Dr. Rudolph M. Susel – Slovenian Editor

NAROČNINA:

Združene države:
$33 na leto; $18 za 6 mesecev; $15 za 3 mesece
Kanada:
$42 na leto; $27 za 6 mesecev; $17 za 3 mesece
Dežele izven ZDA in Kanade:
$45 na leto; za petkovo izdajo $25
Petkova AD (letna): ZDA: $18; Kanada: $22;
Dežele izven ZDA in Kanade: $25

SUBSCRIPTION RATES

United States:
$33.00 – year; $18.00 – 6 mos.; $15.00 – 3 mos.
Canada:
$42.00 – year; $27.00 – 6 mos.; $17.00 – 3 mos.
Foreign:
$45.00 per year; $25 per year Fridays only
Fridays: U.S.: - $18.00 - year; Canada: $22.00 – year

Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio
POSTMASTER: Send address change to American Home
6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103

No. 28 Tuesday, April 9, 1985

Čemu proslavljati 40-letnico?

To vprašanje se človeku vsiljuje, ko bere in posluša kar svetovno razsežne priprave za slovesno obhajanje konca druge svetovne vojne v prvi dekadi maja pred 40 leti. Menda se delajo širom sveta obsežni načrti, kako naj bi se ta obletnica slavila kot vir blagodejnega miru po strašnih letih vojnega nasilja, klanja in razdejanja, ko je bil uničen nacizem in fašizem ter je zavladala mirna svoboda. Kakšen paradoks! Ob koncu vojne l. 1945 je padlo v komunistično sužnost veliko večje število prej svobodnih narodov, kot jih je bilo pred vojno pod nacistično ali fašistično knuto. In »blagodejni« mir se je prav kmalu po koncu vojne spremenil v znamenito Churchillovo mrzlo vojno, ki jo svet bridko čuti vse do današnjega dne. Česa se torej spominjati in kaj proslavljati?

Sicer pa 40-letna doba po doslej uveljavljeni in splošno priznani navadi in običaju, ni nobena pomembna obletnica, da bi jo svet po stoletja utrjeni praksi praznoval. Praznujejo se 25-letnica, posebno slovesno 50-letnica in potem še – vendar z manjšim poudarkom – 60- in 70-letnica; vsaka od teh ima tudi svoje ime: srebrna, zlata, diamantna in železna. Ob teh utrjenih obletnicah pade 40-letnica v popolno brezpomembnost.

Pa recimo, da se je pred 40 leti dogodilo nekaj tako velikega v pozitivnem pomenu te besede, da je resnično vredno proslavljati, ker iz tega dogodka teko velike in dobre posledice za človeški rod. Nič takega. Nacistično tiranijo in načrte za nadvlado na svetu je nadomestila komunistična tiranija s svojimi načrti za zavojevanje sveta, ki se stalno stopnjujejo in so nevarnejši za svobodo na svetu od nacističnih utvar. Česa se torej spominjati ob praznovanju zmage nad sovražnikom, t.j. Nemčijo, ki je ležala na tleh, brezpogojno poražena in strta? Naj nihče ne dela napačnih sklepov, češ, poražen je bil Hitler in nacizem, ne Nemčija. Tak sofizem ni na mestu, kajti Hitler in Nemčija sta bila eno in isto.

Zaradi te resnice se pojavljajo med pripravami za proslavo 40-letnice gotove težave in komplikacije, ki zastrupljajo odkritosrčne in iskrene vezi med zmagovalci in premagancem (Nemčijo). Kako naj izzvenijo slavnostni govori odgovornih državnikov, da ne bo nobena stran neprijetno ali celo škodljivo prizadeta? Al naj predsednik Združenih držav osebno obišče taborišče smrti, zloglasni Dachau ali naj tak obisk odkloni, da bi prehudo ne ranil nemške občutljivosti s poudarkom te neizbrizne sramote nemškega naroda?

To je le eden od zapletenih problemov, ki bi jih bilo pred proslavo treba pametno odriniti vstran; pa je še polno drugih. Kaj napraviti, recimo, z udeležbo Sovjetov, ki držijo v svojih kleščah tretjino nemškega naroda? Kako zastreti temno usodo Berlina, te anomalije v svetovni zgodovini, ki napravlja s svojo ureditvijo proslavljanja sedanjega miru za nekaj smešnega? Tembolj ker na demarkacijskih črtah hladnokrvno streljajo »zavezniške« oficirje! Že lanska proslava 40-letnice zavezniškega izkrcanja v Normandiji so Nemci tolmačili kot neprijateljsko dejanje, ker k proslavi niso bili povabljeni nemški predstavniki. Čemu delno zaceljene rane znova odpirati?

Kar se nas Slovencev tiče, je 40-letni spomin na dogodke ob koncu vojne globoko občutje največje tragedije naroda v vsej njegovi zgodovini. Brez svoje krivde je pod nasilno roko stalinističnega komunizma za dolgo dobo zgubil dragoceno svobodo, ki po njej hrepeni in se zanjo na svoj način bori do današnjega dne in se bo čez. Objokuje in bo objokoval do konca dragocene medvojne žrtve, padle iz ideološkega sovraštva med brati, in morilčeve borbe za oblast; posebej plaka nad pomorom 12.000 borcev tik po vojni, ki so v mukah padali v kraške jame, ker so imeli drugačen, svoj, koncept o srečni bodočnosti naroda, pa so zgubili življenje, čast in dobro ime.

Kdor med nami se teh mučenih junakov spominja samo ob raznih obletnicah, in ni pripravljen stalno delati in žrtvovati za to, da se njihovo ime opere lažnivega blata nasprotnikov in se uresničijo njihovi ideali – ta ni vreden, da ga zemlja nosi.

Mi ne potrebujemo nobene 40-letnice! Oni dogodki so v naši duši in v našem srcu, v naši misli in volji; živo jih začutimo, kadar koli se spomnimo na ljubo domovino. In to se zgodil zelo, zelo pogosto.

L. P.

Torontski in clevelandski »Fantje«

»Fantje na vasi«, Toronto, med koncertom 30. marca.

»Fantje na vasi«, Cleveland, so gostovali v Torontu.

Skupen nastop zborov »Fantov na vasi« v Torontu.

CLEVELAND, O. — Prostorna cerkvena dvorana Brezmadežne na Brown's Line v Torontu je bila v soboto, 30. marca, zvečer do kraja zasedena. Občinstvo je z burnim ploskanjem, ki se je stopnjevalo od pesmi do pesmi, dajalo priznanje ubranemu petju. Domača slovenska pesem je ustvarila živahno razpoloženje. Res veselo je bilo med kanadskimi Slovenci v Torontu!

I. H.

TABOR vabi na družabni večer

CLEVELAND, O. — Že par tednov *Ameriška Domovina* v svojih dnevnih novicah obvešča svoje bralce, člane in prijatelje TABORA, DSPB, da bo spomladanski družabni večer to soboto, 13. aprila, ob sedmi uri zvečer v Slovenskem domu na Holmes Ave. Od sedme do devete ure bo na razpolago okusna večerja, nato pa vas bodo Veseli Slovenci zabavali s svojimi lepimi melodijami.

Prav lepo vabimo vse rojake, člane in somišljenike naše organizacije, da nas ta večer obiščejo in tako tudi gmotno podpro, saj so stroški z zbiranjem gradiva za bodoče zgodovinarje in z izdajanjem topoglednih knjig dokaj veliki. Še vedno podpiramo gotovo število invalidov in vdov. Za letošnjo spominsko proslavo na Orlovem vrhu ob priliki štiridesetletnice Vetrinja, ki bo po vsej verjetnosti ena večjih naših proslav, pa so za organizacijo potrebna tudi denarna sredstva, posebno še, ker hočemo na res dostojen način proslaviti spomin na tiste, ki jih je bratova roka, katera je slepo sledila srpu in kladivu, pahnila v prerani grob.

Zato Vas, predragi rojaki in prijatelji, prav iz srca vabimo, da se odzovete zopet našemu vabilu in da sežete po vstopnicah, s katerimi Vam bosta prav rada postregla Milan Zajec (851-4961) ali pa Filip Oreh (943-4681), ako ju pokličete ob večernih urah po telefonu.

TABOR DSPB

Vabilo na koncert »Slovenske pesmi«

JOLIET, Ill. — Zbor »Slovenska pesem« pod vodstvom dr. Vendelina Špendova O.F.M. bo priredil letni koncert v soboto, 27. aprila, ob 7.30 zvečer v dvorani pri Sv. Štefanu, 1835 W. 22nd Place, v Chicagu.

Program bo obsegal narodne in umetne slovenske zborovske skladbe, vključno »Regina Coeli« iz znane Mascagnijeve opere »Cavalleria Rusticana«.

Zbor bo spremljal mali simfonični orkester, pri katerem sodelujejo tudi naši mladi.

Po koncertu bo prosta zabava in ples po zvokih ansambla »Heritage«. Vstopnice dobite pri članih zbora.

Helena Rozman

Zveza olt. društev vabi na letno sejo

CLEVELAND, O. — Zveza oltarnih društev (ZOD) iz Clevelanda vabi članice iz vseh treh fara — Sv. Vida, Sv. Kristine in Marije Vnebovzete, na letno sejo, ki bo to nedeljo pri Mariji Vnebovzeti na Holmes Ave.

Ob pol dveh bodo sv. rožnivenec, litanije in blagoslov, nato se bo pričelo zborovanje v dvorani pod staro cerkvijo. Med točkami na dnevnem redu bo pogovor glede romanja na slovenske Brezje v Lemontu, ki bo letos 10. in 11. **avgusta.**

Ha-Hec-Hi-Ho-Humor!

TITOV POGREB

Ko so Titu zaradi sladkorne bolezni odrezali nogo, je bila Rusija pripravljena izdelati in mu podariti umetno nogo, tehnično tako dovršeno, da svoje lastne noge skoraj sploh ne bi pogrešal. Tito je baje ponudbo odklonil s pripombo: »...ker ne mara, da bi bila Rusija z eno svojo nogo v Jugoslaviji.«

Po Titovi smrti, 4. maja 1980. leta, je jugoslovanska vlada razpisala njegov pogreb. Prijavilo se je kar lepo število držav, ki bi bile pripravljene, proti primerni odškodnini, Maršala dostojno pokopati, med njimi tudi Izrael. Končno se je vlada odločila, da sama organizira pogrebne svečanosti in tako je tudi bilo. Zakaj so zavrnili vse ponudbe, ni bilo nikdar objavljeno. Pač pa so se kmalu po pogrebu začele širiti govorice, da se je uradni odgovor Izraelu glasil tako:

»Judje ste znani, da ste pred dva tisoč leti pokopali neko drugo zgodovinsko osebo in vsi vemo, kaj se je zgodilo tretji dan po pokopu. Ker ne maramo, da bi se isto ponovilo v Titovem primeru, zato zavračamo vašo ponudbo.«

– KRIŽANKA –

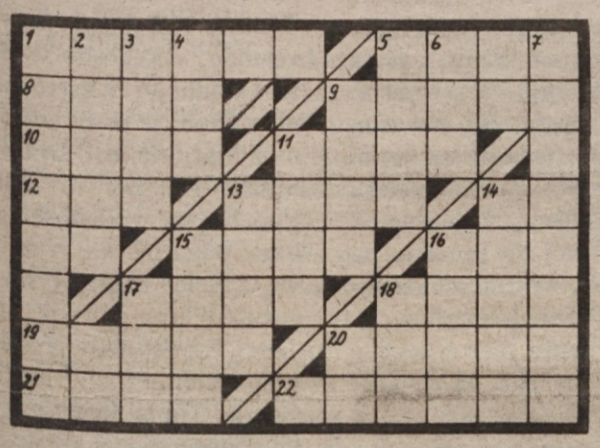

VODORAVNO: 1) Negativna elektroda. 5)Muslimanski poglavar. 8) Nogometaš Dinama. 9) Grška pokrajina. 10) Opis. 11) Že precej v letih. 12) Mestno tržišče Maribor. 13) Etika, morala. 14) Pennsylvania. 15) Koralni otok. 16) Brez družbe. 17) Prelaz na Velebitu. 18) Gospa. 19) Ikravec. 20) Število. 21) Reka v Nemčiji. 22) Spisek napak.

NAVPIČNO: 1) Nosilec dednih lastnosti. 2) Žila odvodnica. 3) Vrsta športa. 4) Nekdanja francoska teroristična organizacija. 5) Tovarna v Kočevju. 6) Nasprotje od vojne. 7) Južnoameriška želva. 9) Isto kot 15 vodoravno. 11) Mesto v Dalmaciji. 13) Državni proračun. 14) Je boljša kot žamet. 15) Švedski zgodovinar. 16) Slovenska reka. 17) Slov. gledališki igralec (Raner). 18) Nemški spolnik. 20) Doktor.

Rešitev zadnje križanke

Vodoravno: Kosa, As, Prt, Gea, Kanada, Tam, Spinet, Tok, Tik, Šala.

Navpično: K.P., Ork, Statik, Aed, Saar, Gameta, Nan, Asta, Pot, Til.

– Kadar sneži, je na našem vrtu vedno več snega, kot pa na sosedovem.

– Kako pa je to mogoče?

– Ker je naš vrt precej večji.

Lojze je šel prosit šefa za tri dni dopusta.

»In zakaj ga potrebujete?«

»Ena mojih znank se bo poročila in ji moram iti za ženina.«

»Zakaj pa držiš mokro krpo na steni?«

»Zdravnik mi je naročil, naj polagam mrzle obkladke na mesto, kjer sem se udaril.«

Član orkestra igra v kavarni na violino Chopinov valček. Nenadoma zagleda gosta, ki joka.

»Zakaj pa jokate? Ste Poljak?«

»Ne. Violinist.«

Janez Rant

DOBRI LJUDJE

– Zgodba slovenske družine v ZDA –

IV. nadaljevanje

9.

Ko je zapadel sneg, so se zopet selili. Rekruti so dobili prostore na veliki kmetiji Matevža Tavčarja. Zasedli so celo pritličje razen kuhinje in shramb. Tam je Peter prvič videl Katko. Imela je 16 let.

Ker je bil sneg visok in zima ostra, se niso prav nič bali nemškega napada. Tudi partizani so pustili Nemce na miru. Da bi ne puščali sledov v snegu, so se držali večinoma v hiši. Predavanj in vaj so imeli manj. Vsak dan so jih informirali o stanju na bojiščih. Zdelo se je, da se borijo edino Rusi in Jugoslovani proti Nemcem.

Peter se je zaljubil v Katko na prvi pogled. Bila je krasno, zalo dekle. Ljubek obraz Madone, vitko telo, pokončna hoja, lepe noge, plavi lasje, plave oči in pravkar vzbrstela prsa so ga očarala. Tudi Katka je bila z njim prijaznejša kakor z drugimi fanti. Bila je edina hči. Starši so nanjo pazili.

Toda mlada ljubezen je iznajdljiva.

Ob prvi priliki je Peter rekel Katki: »Katka... jaz te ljubim.« Pogledala ga je, povesila oči in zašepetala: »Peter, jaz pa tebe!« Oba sta bila presrečna.

Od takrat naprej so govorile oči, rahel dotik rok, beseda, iztrgana iz srca.

Partizana, ki sta pomagala v kuhinji, sta bila neotesanca. Katkina mama je govorila s komandantom in ga prosila, naj ju zamenja s kom drugim: »Saj je eden dovolj, samo da bo delal. Jaz ne trpim preklinjanja in jebentanja. Dajte mi Petra. On je dostojen fant in celo v rodu z nami.«

Tako je Peter postal kuhar oziroma kuharski pomočnik. Da je bil v rodu, je bil samo izgovor. Katka je želela v kuhinji Petra. Mami je bil pa tudi Peter všeč, ker je bil lep fant in iz dobre družine.

Odtlej sta bila večkrat sama. Ko jo je prvič objel, jo je tako prižel k sebi, da so kosti pokale. Njeno mlado telo se je prilepilo k njegovemu. Poljubila sta se na polna usta in nista mogla nehati. Mislila sta, da na svetu ni večje blaženosti.

Peter je ljubil Katko in ona njega. Oba sta prvič ljubila...

Komandant in politkomisar sta jih obiskala vsaj enkrat na dan. Večkrat sta tam tudi jedla. Če je Peter vedel, da bosta prišla, je z mamo pripravil zanju kaj boljšega. Če so kaj boljšega imeli, so jima dali pošto, da prideta. Tako si je Peter pridobil naklonjenost obeh.

Katkina mama je vedela za njuno ljubezen. Ni ji nasprotovala. Petru se je zdelo, da je tudi oče vedel zanjo. Zato v mamini navzočnosti nista svoje ljubezni prav nič prikrivala. Poljubovala sta se in objemala, držala za roke in stiskala drug k drugemu. Obljubila sta si večno ljubezen in sklenila, da se bosta poročila, čim bo vojna končana.

Mama je bila mlade ljubezni vesela. Nekoč je Petra poljubila na čelo in mu rekla: »Bodi dober s Katko, ona je še otrok, bodi dober, kakor je bil njen oče dober z menoj. Tudi jaz sem se zaljubila, ko sem bila stara šele 16 let, Katka jih je pravkar dopolnila 16. Mlada ljubezen je najlepša stvar na tem hudobnem svetu.«

Ko je sneg skopnel in je začelo drevje brsteti, so partizani povečali svojo aktivnost. Hodili so na patrole na vse strani, dosegli Selško in Poljansko dolino, a spopadov z Nemci so se izogibali. Peter je ostal navadno doma. Tako je bil s Katko večkrat sam.

Za hišo v gozdu je bila pod veliko skalo prostorna jama. Tja se bodo zatekli, če bo sila, je rekel oče. Tam jih ne bo nikdo nikoli našel.

Komandanti in politkomisarji so zopet začeli govoriti o potrebi likvidacije notranjih sovražnikov. »Bela garda,« ki jo vodi Rupnik, je prvi sovražnik partizanstva.

Vključili so jih v edinice. Peter je bil prideljen štabu.

Neka patrola, v kateri je bil tudi korajžni Boštjan, je ponoči prodrla celo v Loko. Tam je pobila pet tako zvanih skrivačev, takih, ki so rajši bežali iz partizanskega območja, kakor pa da bi se bili pustili mobilizirati v partizanske edinice. Ti skrivači so bili mladi fantje, nasprotniki komunistov, ki niso nikoli bili okupatorjevi zaupniki ali sodelavci.

Tovariša sta Boštjanu pokazala, kje naj krije njun umik. Sama sta vdrla v hišo in postrelila skrivače, predno so se ti zavedli, za kaj gre. Boštjan ni imel o pokolu nobenega pojma.

Ko sta se vrnila brez Boštjana, sta njegova tovariša, zadrta komunista, trdila, da so ga zadeli Nemci, ko so zasledovali patrolo. Obležal je na cesto na poti v Zminec. Nikdo jima ni verjel. Mnogo kasneje je Peter zvedel, da sta Boštjana ustrelila njegova tovariša, ko je sedel na štoru visoko nad dolino in si popravljal nogavice v čevljih, ki so ga žulili. Strojnica, s katero bi se morda mogel braniti, je ležala poleg njega v travi.

Komanda je obvestila vse edinice, da so bili pobiti organizatorji bele garde v Loki. To seveda ni bilo res! Ubili so jih zaradi ustrahovanja. Res pa je, da je ta pokol povzročil, da so se v Loki organizirali domobranci.

10.

Sredi maja sta klicala Petra komandant in politkomisar v štab.

Povedala sta mu, da uživa njuno polno zaupanje. Zato mu bosta naložila težko, strogo zaupno, tajno nalogo.

»Ti poznaš Bitnje, Stražišče in Šmartno, ker si od tam doma, ali ne?« je začel komandant.

»Tovariš komandant,« je Peter odgovoril, »jaz sem iz Kranja, a sem dober del leta preživel pri stricu na gruntu v Bitnjem, zato poznam vse te vasi in vsa pota.«

»Šel boš v Srednje Bitnje. Tam se boš oglasil pri našem zaupniku Kunovarju. Ta ti bo povedal in po potrebi pokazal, kam moraš iti v Stražišču. Tam boš dobil pismo s šifrirano pisavo. Če bi bil ujet ali ranjen, da ne boš mogel naprej, moraš pismo pojesti. Zato imej seboj vedno kos kruha. Raztrgano pismo boš s kruhom lažje pojedel. Ko boš pismo dobil, moraš takoj na pot. Hodil boš sam. En človek se lažje krije kakor cela patrola. Odpotoval boš jutri zjutraj. Tako boš še pred nočjo v Soteski, kjer boš moral ponoči prebresti Soro ali preleteti most. Za človeka v Stražišču je tvoja parola: »Sorge, Sorge und wieder Sorge«. On ti bo pa odgovoril: »Viel Sorge um nichts«.

Nato sta mu dala še navodila, kako se mora kretati, kako kriti, kaj mora vzeti seboj in ves čas poudarjala, kako važna in zaupna je njegova naloga. Orožja mu nista dala.

Peter jima je odgovoril, da ju ne bo razočaral.

Zvečer se je poslovil v kuhinji od Katke in mame. Katka se ga je oklenila in na njegovih prsih razjokala. Dolg poljub in tesen objem jo je vsaj malo potolažil. Mama je potrpežljivo čakala. Nato sta ga obe pokrižali in mu želeli: »Srečno pot in Bog s teboj!«

V ranem jutru je šel na pot. Mlad je bil in poln moči in zdravja. Že ob 12. je stal v grmovju na obrežju Sore in ogledoval cesto na drugi strani.

Gladina Sore je bila nenavadno visoka. Pomladansko deževje in tajanje snega in ledu v planinah sta napolnila strugo do vrha. Prebresti jo je bilo nemogoče. Moral je preko

(dalje na str. 4)

Grdina Pogrebni Zavod

17010 Lake Shore Blvd. 531-6300

1053 E. 62. cesta 431-2088

– V družinski lasti že 82 let. –

Tone Arko:

– MED DVEMA OGNJEMA –

IIe

Epilog

To je zadnji članek tega mojega pisanja. Stvar se je veliko bolj razvleka kot sem prvotno pričakoval, ko sem se nadejal, da bo vse skupaj obsegalo ne več kot dve nadaljevanji.

V tem pisanju sem se nekoliko oddaljil od prvotnega namena, ki naj bi bil le nekak odmev na polemiko dr. Puš — dr. Bratina, to je o vprašanju ustvarjenja v razmerju do evolucije. Kmalu sem spoznal, da bom moral mnoge vidike bolj podrobno opisati, če bom hotel, da bodo bralci vsaj v glavnem moje poglede razumeli. Kot znanstvenik sem se čutil bolj sposobnega pisati o znanstveni strani gornjih vprašanj. Jasno je, da je bil večji del tega pisanja zaradi tega tudi močno znanstveno pobarvan. Naj mi tisti, ki so pričakovali več gradiva z verskega stališča, oprostijo. Vesel pa bom, če bo kdo drugi kaj več o tej plati napisal.

Nekaj povzetka

Med drugim sem v teh člankih skušal pokazati, da so tudi znanstveniki navsezadnje le ljudje, ki imajo prav iste življenjske skušnje in preizkušnje kot vsi ostali. Imajo iste vesele in žalostne trenutke kot vsi drugi in se prav nič ne razlikujejo od ljudi v drugih človeških udejstvovanjih. Bajke o nečustvenih in za medčloveške odnose in soodnose hladnih znanstvenikih so pač le samo to, bajke, ali, kakor jim v moderni slovenščini rečemo: mit.

Za to povsem napačno sliko znanstvenikov so povsem odgovorna moderna komunikacijska sredstva, ki take mite širijo posebno v raznih oddajah, kjer predstavljajo znanost kot nekaj nerazumljivega, kot nekaj nepoznanega, kot nekaj navadnemu človeku nedostopnega. V isti sapi pa prikažejo obenem tudi znanstvenike v isti luči.

Dočim je res, da znanstveniki večkrat uporabljajo izraze, ki jih vsak ne pozna, moramo razumeti, da je študij znanosti podoben študiju tujih jezikov. Ko se enkrat besede naučiš, boš tudi razumevati začel.

Znanost sama, tako kot vsako drugo polje, je osnovana na zdravi pameti ali kot temu v Ameriki rečemo: »common sense«, četudi to, vsaj na prvi videz, ni vedno jasno.

Vsak znanstveni podvig — v tem so vključene vse teorije — je navsezadnje zopet istega izvora kot v vsakem drugem polju, je namreč plod človeškega razuma. Kot pa vemo iz lastnih skušenj, je naš razum in torej tudi razum znanstvenikov zelo zmotljiv. To dejstvo večkrat radi pozabljamo.

Tudi najbolj znani, poznani in priznani znanstveniki so delali in še delajo napake. Pri tem ne izvzamem niti enega.

Med najbolj talentirane ali — da uporabim izraz dr. Bratine — med najbolj slavne (osebno mi ta izraz ni všeč, ker se mi zdi, da meji že na malikovanje) znanstvenike dvajsetega stoletja moramo brez dvoma prištevati Alberta Einsteina. Ali se je tudi Einstein kdaj zmotil? Da, še kolikokrat!

Zmotil se je celo v njegovi najbolj poznani in priznani teoriji, namreč v teoriji relativnosti, s katero je skušal poenoteno opisati pojave v našem vsemirju. Znano je namreč, da ta Einsteinova teorija odpove pri velikih energijah in pri zelo majhnih razdaljah. S tema pomanjkljivostima Einsteinove teorije se sobodni fiziki ukvarjajo, niso pa problema še rešili.

Samo v letu 1984 je bila objavljena cela vrsta razprav o tem vprašanju. Najbolj priznano razpravo za 1984 je napisal 29-letni fizik na harvardski univerzi Lawrence M. Krauss, ki je za to svojo delo prejel nagrado v znesku $1500 od Gravity Research fondacije (New Boston, New Hampshire). Naslov Kraussove razprave je: »Dark Matter and Inflation« (Temna materija in razširjanje). Ta razprava je natrpana z matematičnimi enačbami.

Tudi matematiko, ki jo znanstveniki redno v svojih razpravah uporabljajo, ne smemo smatrati za nekaj povsem nerazumljivega. Matematični simboli, vključno enačbe, niso nič drugega kot le nekak stenografski pripomoček, da nam ni treba pisati in opisovati na dolgo in na široko. Seveda bi namesto simbolov in enačb lahko uporabljali samo besede, toda razprave bi potem bile petkrat ali desetkrat daljše. Tudi razumevanje, od strani znanstvenikov, bi trpelo in bi bilo počasnejše. Ena sama enačba pove znanstveniku več kot pa cele strani besed.

V prvem članku tega pisanja sem omenil kvantno teorijo. Einstein ni bil prijatelj te teorije in je zato redno pisal razprave. Le-teh je celá serija, v njih je hotel Einstein kvantno teorijo ovreči. Šele pred meseci (čeprav je umrl že pred 30 leti) so fiziki zadnje njegove ugovore o kvantni teoriji uspešno dokončno dokazali kot napačne.

V kvantni teoriji je Einstein torej naredil več škode kot pa pozitivnega. Kot vidimo, se je v tem tudi zelo motil. Lahko rečem, da v svojem delu znanstveniki najbrž naredimo prav toliko pravilnega kot nepravilnega.

Odgovori na nekatera vprašanja

V času tega pisanja sem dobil več pisem. Na nekatera stavljena mi vprašanja bom tukaj odgovoril posebno na tista, ki so se ponavljala pri več piscih.

Prvo vprašanje sicer nima nobene neposredne zveze s temi članki, ker mi je bilo pa stavljeno večkrat, bom tukaj odgovoril.

Vprašanje je: Zakaj ne uporabljam pred svojim imenom tistega naslova »dr.«, čeprav imam za to ustrezne akademske pogoje.

Odgovor je zelo preprost: Ker to v Ameriki ni navada. Seveda ne bodo vsi zadovoljni s tem kratkim odgovorom, zato bom stvar malo bolj razložil.

V Ameriki in v nekoliko manjši meri tudi v Kanadi, se akademski naslov »dr.« nanaša predvsem na zdravnike, zobozdravnike, v precej manjšem obsegu tudi na nekatere protestantovske teologe in pastorje večjih verskih skupin, na primer: Dr. Jerry Falwell, Dr. Martin Luther King itd. Za vse druge panoge pa ta naslov ali titel več ali manj odpade.

Res je bilo nekaj poskusov, te naslove bolj splošno uveljaviti. Spomnimo se npr. slučaja »dr.« Henryja Kissingerja. Vendar izgleda, da navaden Amerikanec tega ni sprejel in še vedno reče dr. Kissingerju enostavno Henry, četudi je bil ta Henry svoj čas profesor na Harvardski univerzi in poznejši državni tajnik oziroma — kakor bi temu mestu rekli v Evropi — minister za zunanje zadeve.

To tituliranje je predvsem evropskega izvora. Precej se je uveljavilo tudi na Japonskem, kamor so ga pa zanesli japonski študentje, ki so v Evropi študirali.

Ko sem bil še v Evropi, sem vedno smatral tituliranje za znak spoštovanja. Vendar po prihodu v Ameriko sem opazil, da so bili nekateri slovenski intelektualci (in tudi intelektualci drugih narodnosti) užaljeni, če jim nisi teh naslovov dal oziroma javno priznal. To pa seveda ni bilo več samo vprašanja spoštovanja, ampak vprašanje časti ali hvale ali pa celo slave (kot bi rekel dr. Bratina). Seveda pa moram takoj dodati, da to ni držalo za vse.

Tituliranje, ponavljam, je evropskega izvora in bi naj bil kot nekak poklon avtoriteti. Vemo pa, da je v ameriški demokraciji vgrajena miselnost, da avtoriteta izhaja iz ljud-

(dalje na str. 7)

DOBRI LJUDJE

(nadaljevanje s 3. str.)

mosta. Prometa na cesti skoraj ni bilo.

Peter je oprezno prekoračil most in se potuhnil v grmovje. To je bilo komaj toliko zeleno, da se je mogel skriti. Ko se mu je zdelo, da ne prihaja nobeno vozilo niti z desne niti z leve, je skočil preko ceste in planil v gozd. Hitel je v breg, da bi se čimprej in čimbolj oddaljil od ceste.

Nikdo ga ni videl. Sedel je pod drevo. Srce mu je razbijalo v prsih od napora in razburjenja. Bil je na varnem. Ko se je odpočil, se je zopet pognal v breg. Tam ni nobenih pravih poti in breg je zelo strm. Zato ni napredoval, kakor je upal. Ko je prišel na vrh, se je pod robom previdno plazil do Planice. Tam se je spustil navzdol, držal gozdov in še za dne prišel na rob gozda. Ko se je stemnilo, je šel zopet na pot. Iskal je Kunovarja. Brez težav ga je našel. Toda Kunovar je bil presenečen, češ da je prišel eno noč prezgodaj.

»To, kar ti iščeš, bo dobil Herman šele jutri. Jutri zvečer pridi... Pravzaprav je najboljše, da greš jutri kar k njemu.« Povedal mu je, kdo je Herman in kje ga bo dobil. Na obrazu se mu je videlo, da je bil vesel, da se je Petra in zadeve tako poceni znebil.

Kam zdaj?

Peter ni dolgo premišljeval. Odločil se je, da gre domov. Šel je na rob vasi in za hišami proti domu. Ko se je bližal domu, je videl, da gorijo luči v kuhinji in hiši. Tiho je odprl hišna vrata in stopil v vežo. Nobenega glasu ni bilo slišati niti iz kuhinje niti iz hiše.

Ko je odprl vrata v hišo, so ta zaškripala. Teta, ki je sedela za mizo in čitala iz knjige, je dvignila obraz in pogledala proti vratom. Od presenečenja in veselja ni prišla do besede. Vstala je. Ko je šla proti Petru, jo je ta ujel v objem in tako sta ostala...

(nadaljevanje prihodnji torek)

Novi grobovi

(nadaljevanje s 1. str.)

Mary A. Kuhar

V četrtek, 4. aprila, je v Euclid General bolnišnici nenadno umrla 70 let stara Mary A. Kuhar, rojena Ilyes, mati Raymonda, 2-krat stara mati, sestra Rose Brancely in Louisa (pok.), tašča Charlene, zaposlena pri Keithley Instruments Co. v Solonu 15 let, do svoje upokojitve l. 1980, članica ADZ št. 11, PSA št. 3 in Kluba slov. upokojencev v Euclidu. Pogreb je bil iz Grdinovega pogrebnega zavoda na Lake Shore Blvd. v ponedeljek, 8. aprila, v cerkev sv. Pavla na Chardon Rd. in od tam na Kalvarijo.

Thomas J. Kekic

V petek, 29. marca, je v Kenosha Memorial bolnišnici, Kenosha, Wis. umrl 65 let stari Thomas J. Kekic, rojen v Clevelandu, v Kenosho se je preselil kmalu po II. svetovni vojni, v kateri je služil kot oficir, mož Marjorie, roj. Evans, oče Susan Hanson in Patricie Pooch (obe v Kenoshi, WI), brat Johna, Nicka, Ann Galovic in Helen Blatnik (vsi v Clevelandu) ter že pok. Mary Janes, zaposlen kot prodajalec nepremičnin pri podjetju George Timm Realty, kjer je bil podpredsednik vse do svoje upokojitve l. 1980. Pogreb je bil dne 1. aprila v Kenoshi.

MALI OGLASI

DREVESA PODEREM
na vašem vrtu, in razžagam. Tudi vozim druge stvari. Pokličite **268-2481.**
(26-29)

CUT DOWN TREES
on your lot; also haul other items. Call **268-2481.**
(26-29)

CUSTODIAN COUPLE
OSKRBNIKA
For ethnic hall. Salary plus free apt. with heat and light. Good opportunity for ambitious couple. Call **442-0142** or **531-2281.**
(x)

Cleaning Woman Needed
1 day a week. University Hts. 1 person household. Call 522-1290 days, or 381-3535 eves.
(27-28)

Anton M. Lavrisha
ATTORNEY-AT-LAW
(Odvetnik)
Complete Legal Services
Income Tax - Notary Public
18975 Villaview Road
at Neff
692-1172

T.K. General Contractors, Inc.
Predelujemo kuhinje, kopalnice, delamo strehe, »driveways«, nove garaže in vsa potrebna gradbena dela na hišah ali poslovnih stavbah. Hiše barvamo zunaj in znotraj in tapeciramo. Zidamo tudi nove hiše in poslovne stavbe.
– Vprašajte za brezplačen predračun! –
– 831-6430 –

"SLOVENIA RADIO PROGRAM"
HEARD COAST TO COAST
3 till 4 on Saturday afternoons E.S.T.
on N.B.N. Cable TV systems.
PAUL M. LAVRISHA
1004 Dillewood Rd.
Cleveland, Ohio 44119

Kanadska Domovina

TORONTSKA SLOVENSKA SKUPNOST ŽALUJE

DOLGOST ŽIVLJENJA NAŠEGA JE KRATKA.
KAJ ZNANCEV JE ZASULA ŽE LOPATA!
ODPRTA NOČ IN DAN SO GROBA VRATA;
AL' DNEVA NE POVE NOBENA PRAT'KA.

Tako je pesnik Prešeren zapel v svoji »Memento mori« in nam v pesniški obliki predočil našo minljivost; usodo vseh nas bednih zemljanov, ki kot romarji hodimo svojo življenjsko pot nevedoč, kje in kdaj se bo iztekla.

Resničnost teh besed je z vso realnostjo udarila med nas, ko smo zvedeli za smrt Petra Markeša, nekaj ur pozneje pa še za smrt Lojzeta Dolenca. V teku enega dne smo izgubili dva zaslužna moža, zavedna Slovenca in visoko cenjena in spoštovana člana naše skupnosti.

† PETER MARKEŠ

Vest o njegovi smrti se je kot blisk hitro razširila po Torontu v ponedeljek zvečer, 25. marca 1985. Nepričakovano je na svojem domu v naslonjaču in s časopisom v roki končal svojo romarsko pot.

Njegova nenadna smrt nas je globoko pretresla in presenetila, saj je še prejšnji dan veselo razpoložen med svojimi prijatelji preživel prijetno popoldne v Slovenskem domu, nekateri pa so z njim govorili po telefonu še na dan njegove smrti.

Kakor nas je ta žalostna novica pretresla, smo tudi v hipu spoznali, kako veliko izgubo je poleg njegove družine doživela tudi celotna slovenska skupnost, katere viden in vodilen član je bil Peter, odkar je prišel v Toronto. Bil je namreč eden tistih redkih slovenskih intelektualcev, ki je poleg naše duhovščine naši skupnosti posvetil največ svojega dela in energij.

Kot praktičen katoličan, organizator in zakoreninjen v narodno-krščanskih tradicijah slovenstva, je smatral za dolžnost, da svoje podarjene mu talente in sposobnosti uporabi za skupno dobro in je od svojega prihoda v Toronto do svoje prerane smrti neutrudljivo delal, navduševal, z govorjeno in pisano besedo svetoval in dajal napotke, pa tudi grajal, če je bilo potrebno.

Skratka, bil je mož, ki je za slovenstvo živel, zlasti pa za našo torontsko skupnost. Marsikatere organizacije morda danes ne bi bilo, če bi pokojni Peter ne dal pobude in jim pomagal na noge. Povsod je bil pripravljen pomagati in iz svojih bogatih izkušenj in kot pravnik priredil tudi pravila raznim društvom in organizacijam. Bil je član številnih organizacij in povsod na ta ali oni način aktivno sodeloval.

V veliko zadoščenje mu je bilo, da se je torontska slovenska skupnost razvila v majhno Slovenijo, kjer so verske in narodne vrednote ostale del našega vsakdanjega življenja. Pri vsem tem razvoju je Peter imel levji delež. Tudi pri gospodarskem. Ko se je organizirala župnijska Hranilnica in Posojilnica, je bil pokojni Peter spet med tistimi, ki so tej ustanovi postavljali temelje. Bil je tudi njen dolgoletni upravnik. Danes, po tolikih letih, vidimo pomen te ustanove, ki že obratuje v milijonskih vsotah, ki so bile za prve begunce samo sanje.

Peter Markeš

Zato je pokojni Peter, ki je skupaj s pokojnim dr. Kolaričem, prvim župnikom Marije Pomagaj, bil izpostavljen kot odločen protikomunist napadom novega režima v Sloveniji, ki so ga hoteli v naši skupnosti umazati in izolirati samo z enim namenom: Da bi naša povojna emigracija izgubila zaupanje vanj, da bi preprečeli organiziranje, pri katerem je bil Peter moralna sila.

Pri tem svojem naporu so naši rdeči bratje klavrno propadli. Za Slovence v Torontu je Peter Markeš ostal tudi po svoji smrti kot simbol naše borbe proti diktatorskemu in enopartijskemu sistemu v domovini, ki je z marksizmom pretrgal našo tisočletno tradicijo svobodnjakov, ki so v katoliški veri in v narodni zavesti skozi stoletja ohranjali slovenski rod do današnjega časa.

V tem je bila Petrova in je naša sila. Ostali smo zvesti izročilom naših pradedov, ki z brezboštvom modernega komunizma niso imeli nič skupnega. Kakor je Peter veroval in mi z njim: Slovenski narod bo obstal, dokler bo cenil svojo vero, ki jo je sprejel po prizadevanju slovenskih knezov svobodnjakov, in ko bomo tudi mi v polni meri spoznali žrtve slovenskih sinov in hčera, ki so iz vere in goreče narodne zavesti umirali, da bi se narod ne izneveril naši preteklosti, ki je svojstvena v analih evropskih narodov.

V tem je bila odlika slovenskega narodnjaka. V tem je bila odlika Petra Markeša.

Petrova življenjska pot

Peter se je rodil 19. januarja 1917 v Dražgošah na Gorenjskem, očetu Petru in Ivanki, ki sta poleg njega imela še štiri otroke in sicer: Ivanko, Lojzko in Marico ter sina Zdravkota. Po svojih skromnih močeh sta skrbela (oče je bil zaposlen v lesni industriji), da sta svojim otrokom dala potrebno družinsko vzgojo in možnost, da so v življenju napredovali.

Tako je Peter po končani ljudski šoli odšel v Škofove zavode, tam maturiral in se vpisal na ljubljansko univerzo, kjer je na pravni fakulteti položil prvi pravno-zgodovinski izpit.

V Ljubljani je prišel v stik z ljudmi, ki so posredno ali neposredno vplivali nanj in na njegov nadaljnji razvoj in smer, katero je kot akademik zavzel. V tem njegovem dozorevanju je brez dvoma igral veliko vlogo Ivo Peršuh, s katerim sta se srečala, ko je bil Peter med reditelji na kongresu Kristusa Kralja l. 1938.

Peter, katerega oče in brat Zdravko sta bila kot talca ustreljena, ko so Nemci Dražgoše požgali prve dni januarja 1942 in je tudi njegov dom pogorel, je spoznal in uvidel, da slovenskim komunistom ne gre za ohranitev slovenskega naroda, temveč za zmago marksizma in svetovne revolucije, katero so oznanjali ruski boljševiki.

Spoznal je, da slovenskemu narodu preti večja nevarnost od strani brezbožnega komunizma, ki se je skrival pod krinko O.F. kot pa od strani italijanskih in nemških okupatorjev, ki so sicer povzročili tudi njemu osebno veliko gorja, a njihovi dnevi so bili šteti, dočim bi z zmago komunizma Slovenija zapadla rdeči tiraniji mogoče prihodnjih sto let. S to mislijo se ni mogel sprijazniti.

Ko je prišlo do njegove osebne odločitve, se kot veren katoliški akademik po svoji vesti ni mogel drugače odločiti, kot da je vstopil v vrste borcev, ki so branili slovenske vasi in domove pred napadi rdečih in brezbožnih revolucionarjev.

Kot član mladinske JRZ in pozneje Slovenske legije (kjer je med drugim srečal Smersuja in Stareta), je bil odrejen kot poveljnik Vaške straže v Tomišlju, odkoder je pozneje odšel na Turjak, od tam na Zapotok in skozi Želimlje v Ljubljano. Ob ustanovitvi slovenskega domobranstva mu je bil podeljen čin poročnika in je kot tak poveljeval na domobranski postojanki v Črni vasi.

S stiškim udarnim bataljonom, kateremu je bil dodeljen, se je ob koncu vojne umaknil

(dalje na str. 6)

KDAJ DOM LIPA?.....ZDAJ!

TORONTO, Ont. — Zamisel se je porodila v ljudeh, ki gledajo v bodočnost in načrtujejo, kje naj bi preživeli večer življenja naši bratje in sestre, ki so ostali osamljeni v starosti.

Postavimo jim dom počitka, nege, razumevanja, ljubezni, dom, kjer bo odmevala slovenska govorica, ki je tako ljuba našim ušesom, kar tuja govorica ne more nuditi Slovencem, ki so prišli odrasli v Kanado. Ta ideja je postala stvarnost pred 10 leti. Osnoval se je odbor, ki je začel brez »centa« v blagajni pozivati plemenita srca na pomoč. Mnogi so se velikodušno odzvali temu klicu in uspeh je sledeč:

V Torontu, a izven mestnega hrupa, blizu cerkve Brezmadežne, bolnice, veletrgovin in prometnih zvez, smo pred nekaj leti kupili zemljišče na lepem in za dom počitka primernem kraju. Zemljišče je stalo $330.000 in je bilo v dveh letih izplačano. V občini Etobicoke in na pristojnem ministrstvu ontarijske vlade so urejene vse zakonite zadeve. To je bil dolg in zahteven postopek, mnogokrat neprijeten, združen z nerazumevanjem in nenaklonjenostjo, kar se je najbolj poznalo pri prošnji za posojilo.

Vse drugo smo dosegli, le finančna stran stoji na mrtvi točki. Ni videti, da bi se od tukaj premaknila v naš prid.

Zato sta glavni in gradbeni odbor za gradnjo Doma Lipa sklenila, da vzamemo vso zadevo na lastna slovenska ramena, čeprav se zavedamo velikih žrtev. Ker poznamo plemenita slovenska srca in ker se zavedamo potrebe, smo se odločili za ta korak.

Prednost je v tem, da bomo bolj samostojno upravljali in ne bomo vezani na razne državne predpise in zahteve. Dom Lipa bo last Slovencev. Oni bodo lastniki in gospodarji pri vodstvu Doma Lipa.

Doslej smo z raznimi prireditvami in nabirkami zbrali okrog $500.000. Poleg izplačanega zemljišča je za gradnjo v banki vloženih že okrog $200.000.

Sedaj pa se soočujemo z zadnjo in najtežjo nalogo: zbrati potrebni denar.

Arhitekt Franc Levec je izdelal načrte. Stavba, kompletno urejena za sprejem stanovalcev bo stala $1,500.000. Dom bo zgrajen za približno 60 oseb. Gradnja naj bi se letos začela. Pripravljalni odbor je po mnogih težavah z vašo pomočjo pripeljal zadevo gradnje do zadnje postaje.

Sedaj je na nas vseh, dragi Slovenci, da bomo združeno, vsak po svojih močeh priskočili na pomoč, da bo zrastel eden najplemenitejših spomenikov, ki bo v ponos nam in bodočim rodovom: slovenski starostni dom Lipa.

Pripravljamo denarno nabirko, ki se bo začela istočasno z začetkom gradnje. Nabiralci vas bodo obiskali na vaših domovih s posebnim pooblastilom glavnega odbora. Sprejmite jih z zavestjo v srcu, da gre za slovenske brate in sestre, ki potrebujejo na večer življenja naše skupne pomoči.

Nimam nobenega dvoma v plemenitost slovenskih src, a vseeno naj omenim besede misijonarke matere Terezije, katero pozna ves svet: »Samo tisti da dovolj, katerega malo zaboli!« Tu mislim, da posežemo malo bolj globoko v žep.

Slovenski dom počitka, Dom Lipa, bo odprt slehernemu Slovencu v slučaju potrebe. Zato ta dopis kliče slehernega Slovenca, ki bere te vrste, da priskoči na pomoč in obenem priporoča našo prošnjo ostalim rojakom.

Samo Bog ve, koliko naših darov je že šlo po vseh kontinentih sveta, ko so pomoči potrebni klicali. Prav je tako. Tu gre za nas same, za naše rojake, ki so ostareli in si zdaj ne morejo sami več pomagati.

Za sklep še to. Živimo v modernem svetu, v družbenem sistemu, ki ima malo razumevanja za stare ljudi. Mnogi starejši, tudi če imajo otroke, po večini ostanejo sami. Otroci odrastejo, odidejo od doma v službe, v druge kraje. Mnogi se poroče s partnerjem druge narodnosti. Imajo svoje družine, svoje probleme. Tako so očetje in matere nezaželjeni zaradi nerazumevajočega partnerja.

Vem za primere, ko so otroci pripravljeni skrbeti za svoje starše v domovih za ostarele, ker vedo, da so tam z vsem preskrbljeni in tako morejo mirno izvrševati svoje službe. Za konec tedna radi vzamejo starše na svoj dom. Kam naj pa gre tisti, ki nima nikogar? Onemogel, brez moči, vid in sluh sta mu odpovedala. Po cele tedne, morda mesece, nihče ne pride do njegovih vrat, da bi ga vprašal, česa potrebuje.

Tudi take imamo že med nami. V imenu teh pišem in prosim: Odprimo svoja srca! Pomagajmo jim zgraditi dom, da ne bodo več osamljeni, dom, kjer bodo lahko v slovenskem jeziku potožili in razodeli svoje težave ter našli sočutje, ljubezen in pomoč.

Dragi slovenski rojak! Kjerkoli bivaš in bereš te vrste, premisli in odločaj po svoje vesti! Vedi, karkoli si pripravljen storiti za sestre in brate v potrebi, bo s hvaležnostjo sprejeto in poplačano na tehtnici v večnosti.

V slogi je moč in iz te moči naj zraste hiša počitka DOM LIPA, v ponos in trajen spo-

(dalje na str. 6

KOLEDAR PRIREDITEV

APRIL

13. — Tabor DSPB, Cleveland priredi svoj pomladni družabni večer v Slovenskem domu na Holmes Ave. Igra okrester Veseli Slovenci.

13. — Pevski zbor Jadran poda koncert z večerjo in plesom v SDD na Waterloo Rd.

21. — Klub slov. upokojencev na St. Clairju priredi kosilo v spodnji dvorani SND na St. Clairju. Serviranje od 1.30 do 3.30 popoldne.

27. in 28 — Waterloo balinca klub priredi tekmo v SDD na Waterloo Rd.

28. — Etnični prijatelji župana Voinovicha mu prirede večer v SND na St. Clair Ave. v priznanje njegovega imenovanja kot predsednika Nacionalne lige mest.

MAJ

5. — Koncert Mladih harmonikarjev v šolski dvorani pri Sv. Vidu. Začetek ob 3.30 pop. Za zabavo igra ansambel Jasmin.

11. — Slov. šola pri Sv. Vidu priredi Materinsko proslavo v farni dvorani. Pričetek ob 7. uri zvečer.

18. — Pevski zbor Korotan priredi koncert v SND na St. Clair Ave.

19. — SKD Triglav, Milwaukee, priredi Materinski dan proslavo.

25. — Waterloo balinca klub priredi večerjo s plesom v SDD na Waterloo Rd.

26. — Društvo SPB Cleveland obhaja slovenski spominski dan ob 40. obletnici Vetrinjske tragedije ter žrtev med okupacijo in revolucijo, s sv. mašo ob 11.30 pri Lurški votlini na Chardon Rd.

27. — SKD Triglav, Milwaukee, priredi Spominski dan proslavo.

JUNIJ

2. — Otvoritev Slovenske pristave.

15. in 16. — TABOR, Zveza DSPB poda na Orlovem vrhu Slovenske pristave proslavo 40-letnice umora slovenskih domobrancev, četnikov in civilnega prebivalstva.

23. — Slovenska šola pri Mariji Vnebovzeti priredi piknik na Slovenski pristavi.

23. — SKD Triglav, Milwaukee, priredi prvi piknik.

29. in 30 — Vseslovensko romanje in romanje Slomškovega krožka iz Clevelanda.

JULIJ

12., 13. in 14. — Poletni festival pri Sv. Vidu.

21. — Misijonska Znamkarska Akcija priredi piknik na Slovenski pristavi.

28. — Slov. šola pri Sv. Vidu priredi piknik na Slovenski pristavi.

28. — SKD Triglav, Milwaukee, priredi Misijonski piknik.

AVGUST

10. in 11. — Slovenski folklorni inštitut priredi Folklorni festival na ADZ letovišču, Leroy, Ohio.

14. — Federacija slovenskih upokojenskih klubov priredi piknik na SNPJ farmi na Heath Rd. v Kirtlandu. Igra Chuck Krivec.

18. — SKD Triglav, Milwaukee priredi drugi piknik.

24. — Balincarski krožek Slovenske pristave priredi piknik z večerjo na SP.

SEPTEMBER

15. — Vinska trgatev na Slovenski pristavi.

15. — Oltarno društvo fare sv. Vida priredi kosilo v šolskem avditoriju.

22. — Društvo SPB Cleveland priredi romanje v Frank, Ohio.

OKTOBER

6. — SKD Triglav, Milwaukee priredi vinsko trgatev.

6. — St. Clair Rifle Club priredi pečenje školjk na Lovski farmi.

19. — Tabor DSPB, Cleveland priredi svoj jesenski družabni večer v Slov. domu na Holmes Ave. Igra orkester Veseli Slovenci.

19. — Glasbena Matica poda koncert z večerjo in plesom v SND na St. Clairju.

20. — Občni zbor Slovenske pristave.

NOVEMBER

2. — Štajerski klub ima martinovanje v dvorani sv. Vida. Igrajo Veseli Slovenci.

8., 9. in 10. — Jesenski festival pri Sv. Vidu.

9. — Belokranjski klub ima martinovanje v SND na St. Clair Ave., ki bo obenem 20-letnica kluba. Igrata orkestra Veseli Slovenci in Tone Klepec

17. — Slovensko ameriški kulturni svet priredi banket in program na čast Franku J. Lauschetu ob njegovi 90-lenici v SND na St. Clair Ave.

30. — Ameriška Dobrodelna Zveza priredi banket ob 75. obletnici ustanovitve, v SND na St. Clair Ave.

DECEMBER

8. — Slovenska šola pri Sv. Vidu priredi miklavževanje v farni dvorani. Pričetek ob 3. uri popoldne.

Poročajte o društvenih in osebnih novicah v Ameriški Domovini!

Torontska slovenska skupnost žaluje

(nadaljevanje s 5. str.)

na Koroško. Bil je v Vetrinju, a takoj nato odšel naprej v Italijo in sicer v Servigliano, od tam pa naprej v Rim. Po krajšem bivanju v Rimu je odšel v Španijo, kjer je na barcelonski univerzi dokončal svoje pravne študije, doktorske teze pa ni napisal, ker je preje odšel v Kanado.

V Toronto je prišel v decembru l. 1951. Zaposlil se je v pisarni umobolnice na Lakeshore in napredoval do pomožnega administratorja te ustanove. Pozneje je bil premeščen v Thistledown bolnico kot administrator, kjer se je tudi upokojil, pa potem prevzel vodstvo župnijske kreditne zadruge »Slovenija«.

Leto dni po svojem prihodu v Toronto se je oženil z gospo Mimi in v zakonu so se rodili trije otroci: Karmen, Peter in Andrej. Poročil ju je pokojni dr. Jakob Kolarič, prvi župnik Marije Pomagaj še v cerkvi Karmelske Matere božje na St. Patrick cesti, kamor je takrat slovenska srenja hodila k nedeljskim mašam, dokler se ni pozidala cerkev Marije Pomagaj na Manning cesti.

To je v kratkem življenjska pot pokojnega Petra, ki se je v Torontu tako nenadoma končala.

Zadnje slovo

V pogrebnem zavodu se je veliko število Slovencev od njega za vedno poslovilo. Iz vseh krajev so prišli, celo iz oddaljenega Clevelanda. Med njimi g. Vinko Lipovec, nekdanji urednik *Ameriške Domovine*, g. Jože Melaher, urednik slovenskega dela *Amerikanskega Slovenca*, ter gg. Tone Oblak, predsednik Zveze D.S.P.B. in T. Lavriša.

Ob krsti sta poleg vencev in rož visela domobranski prapor bratske borčevske organizacije Tabor ter kanadska zastava, krsta pa je bila skozi vse pogrebne svečanosti pokrita s slovensko trobojnico.

Pogreb je bil v petek, 29. marca. Pogrebno mašo zanj je daroval g. Franc Sodja C.M. ob asistenci gg. Janeza Kopača, Franceta Turka, Karla Ceglarja ter Karla Wolbanga v cerkvi Marije Pomagaj, kjer je bil Peter župljan. Prevzvišeni škof dr. Alojzij Ambrožič pa je ob krsti pred odhodom iz cerkve zmolil predpisane cerkvene molitve. Med mašo je prepeval cerkveni pevski zbor.

Pogrebni sprevod številnih avtomobilov je potem krenil proti pokopališču »Vnebovzetja«, ki leži zahodno od Toronta in precej daleč iz mesta. Tam so Slovenci pred leti kupili precejšen kos zemlje, tako da bomo mnogi tudi še po smrti kot slovenska skupnost čakali našega vstajenja.

Pogrebne molitve je ob grobu opravil g. F. Sodja, navzoči pa so zmolili očenaš za mir in pokoj Petrove duše, ki je odšla k Bogu po zasluženo plačilo.

Tako smo se preprosto — kot je bil Peter preprost — od njega poslovili.

Še nekaj misli ob Petrovi smrti

Nekateri so me po pogrebu spraševali, kako da nihče ni spregovoril nekaj besed ob njegovem grobu. Upam, da bodo te zapisane besede več pomenile in dalj časa obveljale, kot pa govorjenje v veter, ki besede odnese in so drugi dan pozabljene.

Pokojnemu Petru bo v večje zadoščenje, če bomo mi kot on svoj čas, znali ostati trdni in neomajni v veri, v naši narodni zavesti in odločno in brez haska nadaljevali boj za slovensko svobodo, za katero se je on boril kot domobranec, v emigraciji pa kot zvest in delaven član slovenske krščanske demokracije.

Na Cvetno nedeljo je že v nebesih pel »Hozana« in na samo Veliko noč tudi že doživel mogočno vstajenje poveličanega Kristusa, za katerega je živel in zdaj v vsej popolnosti uživa Njegovo ljubezen.

Gospej Mimici, hčerki Karmen in sinovoma Petru in Andreju, ter Petrovi sestri Ivanki ter ostalim sorodnikom v imenu slovenske skupnosti tem potom izrekam naše iskreno sočustvovanje in sožalje.

Peter, daleč od rodne domovine, katero si tako močno ljubil, si našel svoj zadnji počitek. Spočij se v svobodni kanadski zemlji in prosi nebeškega Očeta, skupno z ostalimi našimi priprošnjiki, ki so že pred Teboj šli v večnost, da bo tudi slovenska zemlja kmalu svobodna in praznovala svojo Veliko noč. Počivaj v miru!

O. M.

† Lojze Dolenc

Nismo se še opomogli od pretresljive novice o smrti Petra Markeša, ko smo v zgodnjih jutranjih urah v torek 26. marca zvedeli, da je v noči od ponedeljka na torek v torontski splošni bolnici nenadoma umrl Lojze Dolenc. Zavratna krvna bolezen je pripomogla, da mu je odpovedalo srce.

Lojze je bil v slovenski skupnosti znan in priljubljen mož. Družaben in vedno nasmejan, je imel velik krog prijateljev, ki so ga vsi cenili in radi imeli. Delaven in marljiv v boju za vsakdanji kruh, je preživljal 9 otrok, ki so že vsi dorasli, tako, da je bil Lojze tudi že stari oče.

Lojze pa ni bil samo skrben in vesten oče svoji družini. Bil je tudi skrben in vesten član slovenske skupnosti. Kot župljan Marije Pomagaj je veliko pomagal, ko se je gradila cerkev in bil tudi član različnih cerkvenih in svetnih organizacij.

Ko se je sprožila misel, da se kupi Slovenski dom, je bil med prvimi, ki je misel podprl in potem prva leta bil tudi gonilna sila, da je Slovenski dom zaživel in uspeval. Pri tem mu je pomagala zvesta žena in lepo vzgojeni otroci. Na ustanovnem občnem zboru 3. aprila 1965 je bil namreč izvoljen za prvega predsednika te nove ustanove in je svojo funkcijo z izrednim uspehom izvrševal.

Tako je slovenska skupnost tudi z njim izgubila uglednega moža, dobrega katoličana in zavednega Slovenca.

Lojzetova življenjska pot

Pokojni Lojze se je rodil 25. oktobra 1914 na Črnem vrhu pri Polhovem gradcu. Kot kmečki sin se je izučil zidarske obrti, s čemer se je tudi v Kanadi bavil. Pred nemškim napadom na Jugoslavijo l. 1941 je bil mobiliziran in v kratko trajajoči vojski padel v nemško ujetništvo.

Iz ujetništva je bil izpuščen po enem letu in se vrnil v Slovenijo, toda ne domov, temveč se je kot zidar zaposlil na Ljubelju. Domotožje ga je končno le pripeljalo nazaj na Črni vrh, kjer se je kmalu pridružil črnovrškim domobrancem in pri njih ostal vse do umika na Koroško l. 1945. Z njim so odšli v tujino tudi žena in dva otroka.

V Avstriji se je prebijal kakor ostali begunci, dokler ni imigriral l. 1948 v Kanado. Kot drugi novodošli imigranti, je tudi on moral pod kontraktom odslužiti enoletni delavni rok na delu, ki mu je bilo odkazano. Šele potem se je lahko zaposlil v svoji zidarski stroki.

Kmalu je ustanovil svoje zidarsko podjetje in zaposlil več slovenskih zidarjev. Med tem je tudi žena prišla za njim iz taborišča in družina je kmalu zrasla na 9 članov.

Lojze je bil vzor slovenskega delavca in družinskega očeta. Ostal je skromen in ponižen, vedrega značaja tudi v svoji bolezni. »Kaj boš jamral,« je večkrat dejal. »Saj tako nič ne pomaga.«

Rad se je udeleževal slovenskih prireditev in pri mnogih tudi aktivno sodeloval, zlasti pri Slovenskih dnevih in v Slovenskem domu.

Pogreb

Na zadnjo pot smo ga spremili v soboto 29. marca iz istega pogrebnega zavoda kot Petra Markeša. V cerkvi Marije Pomagaj je zanj opravil peto mašo zadušnico g. Ivan Jan C.M. ob asistenci g. Karla

(dalje na str. 7)

Kdaj Dom Lipa?...

(nadaljevanje s 5. str.)

min Slovencem v Kanadi. Tako nam Bog Pomagaj!

Lojze Babič,
preds. finančnega odbora
za DOM LIPA
52 Neilsen Drive,
Etobicoke, Ontario
Canada M9C 1V7

– MED DVEMA OGNJEMA –

(nadaljevanje s 4. str.)

stva, iz mase, torej od spodaj. V Evropi pa je ta miselnost ravno obratna, avtoriteta prihaja od zgoraj. Zgodovina nam tudi pove, da so lahko posledice takega pretiranega spoštovanja in strahu do avtoritete, ki prihaja od zgoraj, zelo pogubne (npr. Nemčija, Japonska).

Spomnim se — in tudi mati mi je pripovedovala —, da, če je bil v vasi kdo, ki je imel par let gimnazije, so ga že smatrali za »gospoda« in je že bil »študiran«. Če je imel štiri leta gimnazije, torej malo maturo, je pa že skoro avtomatično bil smatran za kandidata za važnejše uradniške službe. Vemo, da tukaj v Ameriki večino tudi navadnih delavskih služb ne dobiš, če nimaš vseh štirih let »High Schoola«. S tem pa še ni rečeno, da je delavec s 4 leti high schoola tudi »študiran«. (Kaže, da mnogi teh po toliko letih »študiranja! ne brati ne pisati ne znajo. op. ur.)

Z mojega stališča so te stvari v Evropi pretiravali in jih v precejšnji meri še. V moji slovenski izobrazbi sem imel eno samo slovensko gimnazijo, prvo. Takrat so nam 12- ali 13-letnim prvošolcem šestdesetletni profesorji rekli »Vi«. Jasno je, da je bilo to pretiravanje. Potrebo po pretiranem spoštovanju in tituliranju so nam prvošolčkom torej vcepljali naši učitelji sami. Strah in spoštovanje do avtoritete so mnogi naši preprosti priseljenci prinesli iz Evrope s seboj ter se ga niso znebili tudi po večdesetletnem bivanju v Ameriki.

V vsakem izvodu *Ameriške Domovine* piše na naslovni strani: »American in spirit, foreign in language only« (Ameriški po duhu, tuj samo po jeziku). Kakor vidimo, si vsaj nekateri naši intelektualci tega vzeli k srcu ter se še naprej v *Ameriški Domovini* podpisujejo z raznimi naslovi kot so dr., prof., gen. in podobno. Star pregovor pravi: »When in Rome do as the Romans do« ali v našem slučaju: »Če si v Ameriki, se obnašaj kot Amerikanci«.

Temu osebno sledim, če pa kdo drugi dela drugače in po svoje, je to seveda njegova privatna zadeva. Mislim, da sem s tem na to vprašanje odgovoril. Toda tudi to najbrž ne bo zadovoljilo vse.

Druga vprašanja in odgovori

Drugo vprašanje je: Ali nisi v tvojih člankih postavil v dvom sv. pismo kot božje razodetje? Tisti, ki so mi stavili to vprašanje, niso brali mojih člankov dovolj pazljivo. Priporočal bi jim, da še enkrat preberejo moj prvi članek, ki o tem govori. V njem sem trdil, da sv. pismo ni znanstvena knjiga, četudi tu in tam tudi omenja znanstvena dejstva. Božje razodetje je namreč že obstojalo, ko o znanosti še ni bilo ne duha ne sluha.

Dalje, bil sem vprašan, zakaj nisem podal več in bolj podrobnih argumentov za ali proti evoluciji? Ne smemo pozabiti, da je *Ameriška Domovina* predvsem časopis; na njenih straneh torej ni veliko prostora za zamotane znanstvene razprave oziroma polemike. *Ameriška Domovina* mora biti pisana poljudno. Tistim, ki se za te podrobnosti zanimajo, bi pa lahko priporočal cele vrste raznega čtiva, ki je pisano vse od poljudnega do visokošolskega nivoja.

Za tiste, ki nimajo bogvekaj znanstvene podlage, bi priporočal vsaj naslednje revije: *Omni, Science 85, Science Digest* in *Discover*. Tisti, ki imajo nekaj šole, bodo pa našli mnogo koristnega v: *Science* (tednik), *Scientific American* (mesečnik) in pa *American Scientist* (dvomesečnik). Seveda ta seznam nikakor ni popoln, ker obstoja še cela vrsta drugih revij, ki se ukvarjajo z znanstvenimi vprašanji.

Tistim, ki angleščine ne obvladajo, bi priporočal revijo *Življenje in tehnika*, ki jo izdaja Tehniška založba Slovenije. Če koga zanima, mu lahko pošljem naslov. Poleg omenjene izhaja v Sloveniji še ena poljudno-znanstvena revija. Mislim, da se imenuje *Proteus*, vendar o njej nimam nobenih ustreznih podatkov. Gradiva pa je, torej, dovolj. Pokazati je treba le voljo.

Ko berete znanstvene članke, ne vzemite noben članek za edinstven. Skoraj vsako znanstveno vprašanje ima vsaj dve, če ne celo več plati. Berite več člankov o eni temi, preden si začenjate ustvarjati o dotičnem vprašanju svoje mnenje.

Prav tako sem dobil več vprašanj, če sem za ali proti teoriji evolucije. Na evolucijo in kot na vsako drugo teorijo gledam pač kot znanstvenik. Mislil sem, da je bilo to moje stališče jasno iz tega, kar sem napisal. Ker pa vidim, da nekateri mojih pogledov kljub temu niso doumeli, bom stvar na kratko ponovil.

Dokazi so neizpodbitni, da evolucija, vsak kratkoročna (od nekaj let do nekaj stotin let), resnično obstoja. Iz znanstvenih argumentov je pa tudi jasno, da je velika večina evolucionističnih procesov preklicnih in se zato lahko evolucija sproti odstranjuje.

To seveda postavlja v vprašanje obstoj dolgoročne evolucije (več milijonov let). Mehanizme evolucije ne razumemo niti v najpreprostejši obliki, zato o procesih, o kakršnih je govoril Darwin, ne moremo govoriti in sicer zato, ker o teh procesih enostavno nič ne vemo.

Kot znanstvenik gledam tudi na evolucijo kot na vse drugo s stališča, da je potrebno vsako teorijo preveriti in dokazati, predno jo sprejemamo. Ne smemo pa dajati široke in daljnosežne izjave na podlagi pomanjkljivih in nezadostnih dejstev, kar prenekateri zelo radi delajo. Torej, nisem proti teoriji evolucije, na drugi strani je pa tudi slepo ne sprejemam brez zadostnih dokazov.

Dobil sem še več drugih vprašanj, toda na vse ne morem tukaj odgovoriti. Nekatera od teh bi bila najbrž bolj primerna za Tonetovo humoristično kolono kot pa za tole pisanje. Pa oprostite!

Omenil bi tudi, da so mi nekateri poslali še naknadno evidenco ali citate, tako za kot proti evoluciji. Tudi te stvari bi rad objavil, toda je to že sedaj vseskupaj predolgo. Prav lepa pa vsem piscem hvala!

In še lastne izkušnje

Pri Darwinovem življenjepisu sem omenil, da je Darwin proti koncu svojega življenja veroval in se zaveroval le še v »resničnost« in prav svoje teorije. Taka zaverovanost znanstvenikov v svoj prav in prav svojih teorij ni nič nenavadnega, ampak je, nasprotno, zelo razširjena.

To zaverovanost v prav svojih teorij sem občutil na lastni koži, ker sem moral veliko dalj časa ostati na univerzi in delati dodatno in naknadno na svoji disertaciji, ker nekateri »slavni« teoretiki niso hoteli in niso mogli priznati, da so se zmotili. Seveda je bilo to disertacijsko raziskovanje zaradi tega skoraj dvakrat dražje, vse skupaj je končno stalo okrog $100.000 (sto tisoč dolarjev), kar so pa seveda morali plačati ameriški davkoplačevalci.

Raziskovanje mojega diplomskega dela je v prvi fazi financirala ARPA (Advanced Research Projects Agency), večino kasnejšega dela pa je podpiral Department of Defense (Air Force Office of Scientific Research).

O problemu, katerega sem v svoji disertaciji obravnaval, je bilo napisanih več teorij, obstojal pa je en sam samcati poizkus ali eksperiment, ki se je pa izkazal za napačnega. Vzrok pomanjkanja eksperimentalnega dela na tem področju je bil v glavnem dvojni. Po eni strani so bili ti poizkusi silno dragi, po drugi strani tudi silno težavni. Zato se je malokdo hotel v to eksperimentiranje spuščati.

Ker je bil moj profesor avtor dveh teh teorij, je hotel na vsak način, da se te njegovi teoriji preverita. S tem bi se seveda toliko bolj uveljavil, če bi bili njegovi teoriji tudi potrjeni.

Vrtal in vrtal je ter končno le dobil finančno podporo. Na univerzah, seveda, v glavnem delajo raziskovanja študenti, kandidati za razne diplome, profesorji pa ta raziskovanja vodijo in nadzorujejo. Ko se pa stvar objavi v obliki razprave, zraven pripišejo svoje ime kot avtorji tudi, če so v razpravi in raziskovanju kaj sodelovali ali ne. To je seveda ena izmed prednosti, ki jih imajo univerzitetni profesorji.

Tega bi seveda ne omenjal, da ni bil med temi tudi moj profesor. Ko je enkrat dobil finančno podporo, ni naredil enostavno nič več. Niti mi ni hotel v raziskovanju svetovati, kaj šele voditi ali sodelovati.

Vse sem vodil in delal in raziskoval sam, od gradnje in sestavljanja (konštrukcije) aparatov in inštrumentov (v takih raziskovanjih aparatov ne moreš kupiti, ker jih ni, ne obstojajo, zgraditi jih moraš kar sam na licu mesta) do izvajanja in vodenja poskusov ter končno do tolmačenja in razlage rezultatov (meritev) teh poskusov in disertacije same.

Pravzaprav je prvotno moj profesor izbral dva doktorska kandidata za to delo. Drugi študent je bil doma iz Severnega Michigana, po rodu potomec kanadskih Francozov. Bil je sicer priden, toda z njim delati je bilo zelo težko, ker se je zelo hitro z vsakim sprl. Poleg tega se je bal, da bi se kdo drugi z njegovim znanjem in delom okoristil. Zato je vsako stvar skrival in ni hotel nobenemu nič povedati.

Tako zadržanje je seveda lahko dvorezni nož. Ker sem videl, da ni pripravljen svoje deliti, sem začel omejevati svoje stike z njim. Tako sva oba, čeprav sva delala na isti nalogi, raziskovala drug ob drugem skoro popolnoma neodvisno. Po nekako šestih mesecih je on zaradi težav v tem delu omagal in si izbral za disertacijo drugo, lažjo nalogo. Tako sem v tem raziskovanju končno ostal sam.

Ko sem po dolgem času svojo aparaturo le dogradil, sem s pomočjo drugih študentov začel s poskusi. Že prvi poizkusi so pokazali nekaj nesoglasja vsaj z enim vidikom ene izmed profesorjevih dveh teorij. Nesoglasje najprej z eno, potem pa tudi z drugo teorijo se je le stopnjevalo. Čez nekaj časa je postalo jasno, da se izsledki poskusov ne strinjajo ne s prvo niti ne z drugo teorijo. Omeniti moram, da je bilo še drugih teorij, sorodnim moji raziskovalni nalogi, poleg onih dveh od profesorja.

Po prvotnem primerjanju izsledkov s teorijama profesorja, sem nato začel s primerjavo tudi drugih. In glej, nedoslednosti so nastale tudi z vse-

(Dalje na str. 8)

Društvo Slovenski dom praznuje 20-letnico svojega obstoja

TORONTO, Ont. — Dne 3. aprila letos je poteklo 20 let, odkar je bilo ustanovljeno Društvo Slovenski dom, s svojim sedežem v Slovenskem domu na Pape Ave. To pomembno obletnico bo imenovano društvo proslavilo s slavnostnim banketom in kulturnim programom v soboto, 20. aprila 1985, ob 7h zvečer v svojih prostorih na Pape Ave. Vsi člani Doma, prijatelji in podporniki te ustanove, ste tem potom prisrčno vabljeni, da se tega slavja v čim večjem številu udeležite. Vstopnice za banket se dobijo pri vseh članih odbora.

Dom je pričel z novo poslovno dobo. Cilj odbora je, da bi se življenje v domu razgibalo in poživilo, zato posebno apelira na vse člane, da napore odbora podpro pri njegovem delu in naporih.

Podrobnosti o 20-letnici in nastanku Slovenskega doma bomo poročali prihodnjič.

Tajnik

Ob priliki blagoslovitve Slovenskega doma na Pape Ave. dne 29. januarja 1966

Od desne na levo: Umrli Lojze Dolenc, takratni predsednik Slovenskega doma, dr. Miha Krek, umrli Peter Markeš, advokat Karl Vipavec in njegova žena, Jožef Broušek, zastopnik Čehoslovakov, ter zastopnika federalne in provincialne vlade R. G. Harris M.P.P. in P. S. Ryan M.P. V ozadju g. Andrej Prebil, takratni župnik Marije Pomagaj, ob asistenci sedanjega torontskega pomožnega škofa dr. A. Ambrožiča, blagoslavlja novi Slovenski dom.

Torontska slovenska skupnost žaluje...

(nadaljevanje s 6. str.)

Wolbanga. Spravne molitve pa je ob krsti tudi to pot opravil prevzvišeni škof dr. Ambrožič. Pred odhodom iz cerkve mu je izpred oltarja spregovoril še France Pajk v imenu župnijskega odbora in se pokojniku zahvalil za razna dela, ki jih je kot zidar opravil v cerkvenih prostorih.

Na pokopališču »Holy Cross«, kjer sedaj počiva, je pogrebne molitve opravil g. I. Jan, dr. Peter Klopčič se je z nekaj besedami v imenu vseh poslovil, udeleženci pa so skupno zapeli eno Marijino pesem, za pokoj njegove duše pa zmolili očenaš.

Naj mu bo lahka tuja zemlja. Dobri Dolenčevi mami, njenim sinovom, hčeram, vnukom in vnukinjam ter vsem ostalim sorodnikom pa tem potom izražamo naše iskreno sožalje.

O. M.

– MED DVEMA OGNJEMA –

(nadaljevanje s 7. str.)

mi drugimi.

Profesor ni in ni hotel izsledkov sprejeti kot dejstvo. Dan na dan mi je priporočal, naj poskuse ponovim in ponavljam, da bom našel svojo napako ali napake. Seveda, moraš biti poslušen, ker si študent. Biti kandidat za diplomo je nekaj podobnega kot biti vojak. Tvoj nadzorni lahko zahteva od tebe in dela s teboj skoro kar hoče. Prepuščen si mu na milost in nemilost.

Hočeš nočes sem iskal dodatne podatke o moji poizkusni metodi v raznih znanstvenih revijah, žurnalih in knjigah in to v več jezikih. Ure in ure sem brskal po raznih virih v knjižnici, večkrat sem tam preždel celo noč. Imel sem svoj ključ, včasih sem pri branju ob mizi celo zaspal.

Našel pa nisem bogvekaj. Tu in tam sem res našel kakšen dodaten vidik, ki je mogoče osvetlil moje delo iz drugačnega zornega kota, nisem pa našel nič bistvenega, kar bi zahtevalo temeljne spremembe mojih eksperimentov.

Od časa do časa sem šel k profesorju vprašat za kak nasvet, toda odgovor je bil vedno isti: »It is your Ph.D.« (doktorat je tvoj). Torej mi ni odgovoril, četudi je za odgovor vedel, kar pa ni bilo vedno. Ker nisem nikdar nič zvedel, sem sčasoma tudi to opustil.

Obstojali so še drugi dejavniki, ki bi lahko postavili moje rezultate v dvom. Omenil bom samo enega. V tem raziskovanju sem moral meriti zelo majhne količine, v glavnem premike razširjenja. Inštrumenti so morali biti zato zelo občutljivi, da so te majhne količine razširjenja tudi zaznali. Vsak, tudi najmanjši, tresljaj so inštrumenti zabeležili. Ločiti je bilo treba torej med razširjenjem, ki je bilo poskusnega izvora, in med tistim, ki je bilo zunanjega izvora, nesorodnega mojim poskusom.

En tak zunanji izvor tresenja je nastal, ko so študenti med urami menjavali predavalnice. Ob tistem času se je tresla cela stavba. Vsakokrat torej, ko je zvonec naznanil konec ure, sem moral z meritvami prekiniti in nadaljevati šele, ko se je zopet umirilo.

Poskusi sami so navadno trajali precej več kot 50 minut (dolžina predavalne ure). Zato smo morali iskati rešitev v taki obliki, da bi omejili tresenje. Najprej smo postavili celotno aparaturo na vzmete, ki naj bi tresenje omilili, ublažili ali celo udušili. Zaradi sonihanja (resonance) so pa vzmeti tresenje še povečali. Torej to problema ni rešilo.

Na nek način je bilo treba preprečiti vezanost med stavbo in aparaturo. To se nam je posrečilo šele, ko smo ugotovili, da obstoja globoko pod stavbo par prostorov (sub-basement), ki imajo tla direktno v zemlji, nepovezana s temeljem stavbe. Te prostore so pred leti uporabljali v spektroskopskih meritvah, kjer so se srečavali z istimi problemi tresenja kot jaz.

Po par mesecih sem dobil dovoljenje, da sem svojo aparaturo prenesel v te podzemske prostore. Šele tukaj sem končno nemoteno svoje poizkuse izvedel. Celo tukaj je bil vir motenj mojih poskusov, vendar pa je bil precej manj resen. Stavba zavoda je bila namreč na obali michiganskega jezera ter so moji občutljivi inštrumenti »občutili«, kadar je na jezeru nastal vihar. Vsakikrat, ko so valovi treščili ob obalo se je stresla tudi zemlja, na kateri je počivala moja aparatura in to so inštrumenti tudi zvesto zabeležili. K sreči pa ni bilo viharjev vsako uro ter smo zato lahko največkrat nemoteno tudi za daljše dobe nadaljevali s poizkusi.

Po resnih naporih mi je uspelo razne nesorodne vire možnih motenj končno omejiti in mi je uspelo tudi profesorja vsaj delno prepričati o veljavnosti mojih rezultatov. Čeprav zelo nerad in z obilico skeptičnosti, je pričel tudi on verjeti, da bom imel najbrž prav.

Po nekako treh letih dela mi je končno privolil, da bi o tem raziskovanju podal znanstvenemu občestvu vsaj neko uvodno poročilo. Prva primerna prilika je bila bližajoči se znanstveni kongres, ki je bil napovedan v nekaj mesecih in sicer je bilo tisto leto prav v Clevelandu.

Kratek povezetek referata je bil pred kongresom objavljen v programu. Predavanje je bilo v majhni sobi nekega hotela. Ob času predavanja se je v tej sobici nabralo precej več ljudi kot sem pričakoval, tako, da je bila sobica skoraj premajhna. Med temi sem spoznal nekatere preostale teoretike, avtorje teorij poleg onih mojega profesorja.

Ko sem referat zaključil, so začela vprašanja deževati od vseh strani. Najprej so bili razmeroma vljudni, toda počasi so postajali drznejši in vedno bolj silili s svojimi idejami, tako, da je to začelo presedati celo mojemu profesorju, ki je do takrat molčal. Sicer je on zelo mirne narave, toda ob enem vprašanju — vprašanje je bilo, zakaj sem uporabljal kristale živega srebra? — je vstal in zabrusil dotičnemu: »Zato, ker sem mu jaz rekel.«

Kljub ugovorom pa ni bilo mogoče rezultatov zanikati. Veljavnost teorij je bila ogrožena in s tem, seveda, tudi sloves avtorjev le-teh.

Profesor mi je še naprej svetoval ponavljanje poizkusov in iskanje možnih virov eksperimentalnih nevšečnosti. Toda tudi vsi nadaljnji poizkusi so potrdili prvotna dejstva. Teorije niso držale.

Po več letih je tudi profesor priznal, da imam prav in mi dovolil, da disertacijo napišem in branim. Po univerzitetnih pravilih so bili v izpraševalni komisiji trije profesorji (vsi rojeni Amerikanci toda po narodnosti en Nizozemec, en Nemec in en Anglež) iz našega oddelka in eden izven. Ta zadnji je bil profesor uporabne matematike, priseljenec z Japonske. Obramba je trajala nekaj več kot dve uri. Ni bilo nobenih resnih težav.

Ko je bila disertacija končno objavljena, so se oglasili teoretiki tudi iz drugih držav po svetu, predvsem iz Anglije in Nemčije. Najbolj ošaben in brezobziren je bil eden od Nemcev. Celo iz Sovjetske zveze sem dobil ogorčeno pismo. Obstojalo je torej celo več sorodnih teorij in teoretikov, kot pa sem zanje sploh vedel. Med temi teoretiki je bil tudi priznani angleški fizik, Sir Neville F. Mott. Tudi on se je zmotil, kakor lepo število drugih.

Seveda smo navsezadnje vsi znanstveniki le ljudje, ki se pa pogostokrat motimo in zmotimo, čeprav to nekateri izmed nas včasih zelo neradi priznamo in priznamo. Kakor velja za vse drugo človeštvo, kar mine, velja to tudi za teorije. »Hic transit gloria teoriorum scientie« (Tako mineva slava znanstvenih teorij).

(Konec)

ANDREJ KOBAL

SVETOVNI POPOTNIK PRIPOVEDUJE

(nadaljevanje)

Opisovati podrobnosti glede novega zakonika ne bi bilo posebno zanimivo. Ta posel se mi zdi vredno omenjati iz postranskih razlogov. Pri sodelovanju za predrugačenje postav sem se seznanil z mnogimi odgovornimi voditelji ter razumel njih skoro versko težnjo za odpravo vsake sledi kolonializma in njegovih vladnih ureditev.

Obenem pa so želeli, da bi nova, neodvisna država uvedla demokratična načela po zahodnih, če ne ameriških vzorcih. Zato so sodelujoči častniki dosledno želeli izvedeti moje mišljenje ali celo odobritev glede novopredloženih zakonskih paragrafov. Ko sem listal po knjigi novega zakonika, sem naletel na nemalo členov, katere sem jaz izdelal in predložil.

Kaj življenje vse nanese! mi prihaja na um, ko to pišem: po rodu Slovenec iz neznatne kmečke vasi, napiše zakonik za upravo 50-, danes 70-milijonske azijske države.

Različne odgovornosti so zahtevale pogosta potovanja širom po Vzhodnem Pakistanu. Koj po nameščenju mi je vladna uprava dala na razpolago jeep s šoferjem policajem; ko je dospel moj avto iz Amerike, pa le šoferja.

Sam nisem v Pakistanu nikoli vozil zaradi svaril. Rekli so mi: če koga povoziš na naših ulicah, se boš znašel v bolnišnici ali na pokopališču ti, ne pa povoženi. Množice, v katerih med tisoči ne najdeš enega, ki bi imel avtomobil ali se kdaj na njem vozil, niso dobro razpoložene nasproti takim vozilom in njih voznikom. Ni jim mar za povoženega, nesreča pa jim da povod, da šoferja do krvi pretepejo.

V Daki se torej nisem nikoli pritaknil krmila avtomobila, čeprav sem imel dnevne opravke v vseh delih mesta: od glavnega stana do palače za kriminalistiko, v staro trdnjavo z uradi za obveščevalno službo, sodišče, univerzo in druge ustanove.

Za potovanja po Vzhodnem Pakistanu sem se posluževal vlaka, ladje, še bolj pa majhnega hidroplana (povodnega letala), katerega mi je dala vlada na razpolago, kadarkoli sem ga potreboval. Izven mesta Dake in nekaterih pokrajinskih središč namreč ni bilo cest za avtomobilski prevoz.

Neko italijansko podjetje je sicer zgradilo tlakovano cesto iz Dake v Mimensing, v razdalji kakšnih sto milj. Pakistanska vlada je plačala za to delo mnogo milijonov, toda že pri prvi povodnji se je spoznalo, da se podjetje ni držalo pogodbe. Cesta je bila videti lepa, toda asfalt je bil samo tanek, površinski, docela izpran že v teku leta. Zato mi avto — uvozil sem v Dako dva —, ni služil več kot za razdaljo petnajstih milj izven mesta.

Vsako drugo potovanje, razen s hidroplanom, je bilo mučno in dolgotrajno. Za okraj, oddaljen ne več kot petdeset milj, je potovanje po vodotokih trajalo dan in noč, z ozkotirnim vlakom na podobno kratke razdalje nič manj. Skoro povsod se lahko potuje po rekah, le v nekaterih severnih okrajih tudi take udobnosti ni.

Policijski načelnik v Dinažpuru mi je nekoč po konferenci dal na razpolago jeep, da se pridružim skupini za lov na tigre. Po silno prašnih kolovozih sva se z Nado vozila deset ur v osemdeset milj oddaljen kraj Titalijo ob reki Tisi, odkoder se vidi gora Everest. Dežela je pač nerazvita, brez cest in zadostnih prometnih sredstev.

Raznih potovanj v zvezi s službo ne bom še omenjal. Razložiti pa je treba na kratko zemljepisne težave. Vzhodni Pakistan je dežela rek, silnih vodotokov, ki se izlivajo drug v drugega in se po ravninah razcepljajo. Noben zemljevid ne more zadostno predstaviti mrez njenega vodovja. Z letalskih višin je planota videti kot ogromna pajčolanska mreža.

Veletoku Gangesu, od katerega se v delto odcepljajo reke, da se po svojih bližnjih tokih proti jugu izlijejo v Bengalski zaliv, se od severa pridruži milje široka reka Brahmaputra iz Tibeta za Himalajo. Za njo polnijo Ganges drugi veliki pritoki, Stari Ganges, Megna in manjše reke; vse preprezajo ravnine riža in konoplje z naravnimi kanali in pretoki. Končno Ganges v množici izlivov tvori otočje v razdalji sto milj od vzhoda na zahod.

Vsa površina delte je ravna z morsko gladino; je neobljudena in nedostopna. Angleži je niso nikdar docela premerili in preučili, Bengalci pa še manj. Slednji so dali divjim nižinam ob delti ime Sunderban (Rdeči les), ki se ohranja pod vladno zaščito za obiskovalce z motornimi čolni ali ladjicami.

Gornje zemljepisne stavke sem zapisal, ker sem tudi tod večkrat potoval, vsaj na pol službeno. Pri obiskih krajev Kulna in Bakarganž — to sta dve bližnji obljudeni podeželji strahovite in neprodirne džungle Sunderban —, sta mi policijska načelnika vsakokrat ponudila ladjo za izlete po širokih rekah proti izlivom v morje.

Take narave ni drugod po svetu: divja, neukročena tropična džungla, gnezdišča kač in zveri, obenem pa skrivališče rečnih piratov, tako imenovanih dakojtov, ki že stoletja do današnjih dni, v tolpah do štirideset ali petdeset tolovajev vdirajo v obljudene kraje, kjer kradejo, koljejo ter napadajo majhne rečne ladje.

Moje potovanje po rekah Sunderbana je bilo samo enkrat povezano z iskanjem večje piratske tolpe, ob drugih priložnostih je bilo potovanje za oddih in lov. O tem na kratko v naslednjem poglavju.

Lov na Bengalskem

Nikdar nisem bil lovec, vsaj ne strasten lovec, toda na Bengalskem je bilo potrebno od časa do časa podati se na »jago«; kaj takega se namreč pričakuje od »sahiba« (gospoda) iz Amerike.

Neštetokrat so me policijski načelniki vabili, naj grem z njimi na lov. Odzval sem se le trikrat. Prvič na lov v divji Sunderban, kjer poleg tigrov, leopardov in srn ni malo krokodilov in nevarnih pitonov, nestrupenih, velikanskih kač, ki napadejo z drevja in s tem, da se ovijejo okoli živali ali človeka, žrtvi zdrobijo kosti.

Iz Bakarganža smo s policijsko ladjo pluli po široki reki dve uri, ko so prenehala polja in selišča. Bregove so obdajale svedraste palme, vir soka za izdelovanje opojne pijače. Domačini so še prihajali prebivalci iz vasi.

(nadaljevanje prihodnji torek)

Ameriška Domovina druži Slovence po vsem svetu!